

Morfológia, taxonómia a menoslovie paliem (*Arecaceae*)

Morphology, taxonomy and nomenclature of palms (*Arecaceae*)

MICHAL HRABOVSKÝ¹, EVA ZAHRADNÍKOVÁ¹ & JÁN KLIMENT²

¹Univerzita Komenského, Prírodovedecká fakulta, Katedra botaniky, Révová 39, 81102 Bratislava; michal.hrabovsky@uniba.sk

²Univerzita Komenského, Botanická záhrada, pracovisko Blatnica, 038 15 Blatnica č. 315

Abstract: Palms are an attractive group of vascular plants and although they grow only in tropical regions, they are known worldwide. Therefore, in every language it should exist a descriptive terminology for their morphology and equivalent national names for the useful or popularized palm genera and species. This paper introduces a review of morphological terminology with new Slovak equivalents, an overview of current palm taxonomy and systematics and a list of Slovak names for all 181 currently accepted palm genera.

Key words: New morphological terminology, Slovak nomenclature, Revision of botanical terminology.

Úvod

Čeľaď *Arecaceae* (arekovité) patrí spolu s čeľaďou *Dasygogonaceae* do radu *Arecales* (APG IV 2016). Zahŕňa približne 181 rodov a 2 585 druhov klasifikovaných v súčasnosti do piatich podčeľadí (Asmussen et al. 2006; Baker & Dransfield 2016; Stevens 2019). Hoci sa zástupcovia tejto čeľade v našej flóre prirodzene nevyskytujú, viaceré druhy paliem sú známe širokej verejnosti. Atraktívnym vzhľadom aj mnohostranným využitím lákajú pozornosť viacerých autorov, a tak sa dostávajú do rôznych vedecko-populárnych publikácií. Desiatky rôznych druhov sa pestujú aj na Slovensku ako izbové rastliny a ďalšie poskytujú jedlé plody, ktoré sa na náš potravinový trh dostávajú v rôznych formách (Kulhavý 1993; Mankeová 1999; Kämpfer 2002; Heitzová 2005; Rybka & Rybková 2008). Slovenská morfológická terminológia, podrobne opisujúca variabilitu v tejto čeľadi, neexistuje a vhodné termíny sa v morfológických slovníkoch (napr. Dostál & Futák 1966; Kuna & Košťál 2007–2019) vyskytujú len sporadicky. Preto sa prekladatelia alebo autori snažia nahradiť chýbajúce pojmy nesprávnymi termínmi alebo zástupnými opismi, ktoré však nie sú vždy jednotné, alebo sú dokonca zmätočné. Aj v zahraničnej literatúre sa vyskytuje nejednotnosť v klasifikácii plodov, prístlkových útvarov a v terminológii vegetatívnych výhonkov (cf. Arber 1922; Dransfield et al. 2008; Quattrocchi 2017).

Systematika paliem prešla rôznymi zmenami. Najkomplexnejšie historické dielo, z ktorého čerpajú aj novodobé publikácie, vydal v troch zväzkoch

Martius (1823, 1828, 1831). Hoci sa jeho publikácie týkali len neotropickej oblasti a neskôr molekulárne fylogenetické štúdie upravili taxonomické koncepcie viacerých rodov alebo skupín, základná terminológia paliem ostala nezmenená. Uhl & Dransfield (1987) vo svojej publikácii (tzv. GP1 – Genera Palmarum 1) navrhli čelaď rozdeliť na šesť podčeľadí, z ktorých sa v súčasnosti akceptuje päť, keďže podčeľaď *Phytelephantoideae* bola včlenená na báze molekulárnych štúdií do podčeľade *Ceroxylonoideae* (Dransfield et al. 2005). Rozšírenú monografiu o palmách (tzv. GP2), z ktorej v súčasnosti vychádza väčšina publikácií, vydali Dransfield et al. (2008). V GP2 je uvedených 188 rodov paliem. Súčasná taxonómia spracovaná v monografii GP3 (Baker & Dransfield 2016) akceptuje 181 rodov paliem. Kompletnú fylogenezu publikovali Faurby et al. (2016). Quattrocchi (2017) vydal ďalšiu rozsiahlu encyklopediu o čeladi *Arecaceae*, v ktorej sa nachádza zhrnutie vyššie uvedených publikácií.

Cieľom nášho príspevku je doplniť chýbajúce slovenské morfológické termíny, navrhnuť klasifikáciu jednotlivých typov plodov podľa zaužívaných domácich koncepcií, stručne charakterizovať jednotlivé skupiny paliem a navrhnuť slovenské menoslovie pre súčasné taxonomické jednotky a akceptované rody. Aby sa zjednotila slovenská morfológická terminológia paliem, definovali sme nové morfológické pojmy. Keďže taxonómia paliem sa za posledné desaťročia menila, zmeny sa dotkli aj mnohých rodov, z ktorých viaceré sú známe pestovateľom pod rôznymi synonymami. Preto sme aktualizovali a doplnili slovenské menoslovie pre všetkých 181 v súčasnosti akceptovaných rodov paliem.

Metodika

Rozšírili sme morfológickú terminológiu z publikácie Flóra Slovenska I. (Dostál & Futák 1966) o termíny, ktoré publikovali Martius (1823) a Dransfield et al. (2008). Slovenské názvy boli preložené a vybraté v nadväznosti na tradičnú koncepciu. Niektoré slovenské ekvivalenty termínov boli prevzaté z práce Kuna & Košťál (2007–2019). Koncepcia typov plodov je zjednotená podľa publikácií autorov Hrabovský et al. (2017), Mičieta et al. (2018). Menoslovie taxónov, ktoré sa nenachádzajú v Červenka et al. (1986) bolo navrhnuté v súlade s pravidlami (Kliment et al. 2017) podľa metodiky publikovanej autormi Hrabovský et al. (2019) a schválené nomenklatorkou komisiou Slovenskej botanickej spoločnosti, subkomisiou pre nomenklatúru cudzokrajných rastlín.

Výsledky a diskusia

1. Morfológia

Nové morfológické termíny použité v nasledovnom texte alebo tie, ktoré sme ilustrovali či na novo definovali (všetky tri skupiny sú označené hrubým písmom), vysvetľujeme v Prílohe 1, aby nebol narušený kontext.

Palmy sú monokarpické alebo polykarpické, jednodomé alebo dvojdomé, mohutné, trváce byliny, vysoké od niekoľkých desiatok centimetrov do približne 60 metrov. Adventívne korene, vyrastajúce z bázy stonky, vytvárajú homoríziu. Stonka paliem je väčšinou premenená na **kmienok**, ktorý je prevažne nerozkonárený, len pri niekoľkých rodoch (napr. *Hyphaene*) sa apikálny meristém dichotomicky rozkonáruje alebo bočné stonky vyrastajú z pazušných či mimopazušných púčikov hlavného kmienka. Niekedy je hlavná stonka premenená na podzemok (napr. *Nypa*) alebo pri bezstonkových palmách je veľmi silne skrátaná¹.

Pošváté listy sú umiestnené v distálnej časti stonky v listovej ružici a tvoria korunu. Listová stopka sa pri pošvátých listoch niekedy zvykne nazývať **pastopka**. Listová pošva aj pastopka bývajú niekedy porastené trnmi alebo ostňami, ktoré môžu zbíchať na kmienok alebo na súkvetie a pretrvávajú aj po opadnutí listov (vtedy sa nazývajú fylopódium²). Listy sú často pokryté

¹ Edelman & Richards (2019) rozoznávajú pri palmách desať typov rozkonárovania, ktoré možno klasifikovať do piatich kategórií podľa umiestnenia rastových meristémov. Do prvej kategórie (A) patrí pazušné rozkonárovanie. To možno rozdeliť na rozkonárovanie pomocou (1) nadzemných stonkových odnoží, (2) bazálnych stonkových odnoží alebo spiacich bazálnych stonkových odnoží, (3) sympodiálnych podzemkov (monopodiálne podzemky sa pri palmách nevykytujú) alebo (4) posunutých pazušných odnoží, ktoré sa síce zakladajú v pazuchách listov, ale počas ontogenézy sú posunuté do mimopazušnej pozície (napr. *Korthalsia*). Do druhej kategórie (B) sú zaraďované apikálne typy rozkonárovania, ako (5) rovnoramenná dichotómia, (6) nerovnoramenná dichotómia a (7) prechodný typ, kde je delenie rastového vrcholu rovnomerné, ale konáre sa následne vyvíjajú nerovnomerne (napr. *Nannorhops*). Tretia až piata kategória zahŕňajú rozkonárovanie pomocou stonkových alebo konárových odnoží, ktoré vznikajú z adventívnych púčikov nachádzajúcich sa buď na súkvetí (C), listovej pošve (D) alebo na stonke obalenej listovými pošvami (E). Ak sa adventívne púčiky nachádzajú na súkvetí, rozkonárovanie sa nazýva nepravá živorodosť (8). Ak je adventívny púčik umiestnený na odosovej strane listovej pošvy (v rovine pod listovou stopkou), rozkonárovanie sa označuje ako abaxiálne (9). Pri poslednom (10) odvrátenom type sa adventívny púčik nachádza na protifahej strane stonky vzhľadom na listovú stopku a vyrastá v mieste stretu dvoch okrajov listovej pošvy. Martius (1823) rozlišoval podľa vtedajšej koncepcie okrem podzemkov (*rhizomata*) podzemné poplazy (*sobolis*), odnože (*surculi*) a stolóny (*stolones*), ale pre zjednodušenie terminológie je možné používať pre všetky typy všeobecný termín výbežok alebo pre nové jedince termín odnož.

² Dostál & Futák (1966) použili pojem fylopódium (*phyllopodium*) len pre paprad'orasty. Vedecký termín však bol rozšírený aj pre *Arecaceae* a *Musaceae*. Kuna & Košťál (2007–2019)

namiesto chlпов suchoblanitými šupinkami, tzv. **plevinami**, alebo sú chumáčikaté. Listová čepeľ má primárne perovitú žilnatinu, druhotne dľaňovitú, ale častý je aj prechodný typ, vyskytujúci sa pri **rebrovito dľaňovitom liste**³. Listy s perovitou žilnatinou sú najčastejšie nepárno- aj párnoperovito zložené. Pri niektorých druhoch zostávajú celistvé, alebo sú **dvojito zárezové**. V niektorých rodoch sa vyskytujú dvojito perovito zložené listy, ktorých lístky majú často vejárovitý tvar, alebo tiež **pernato zložené listy**. Listy s dľaňovitou žilnatinou majú väčšinou tvar vejára a sú rôzne delené až zložené⁴.

Pri lianovitých palmách sú perovito zložené listy buď len čiastočne premenené na **úchytku** alebo celé tvoria **bič** so spätné ohnutými lístkami až pazúrikmi. Rebrovito dľaňovité a dľaňovité listy sú buď celistvé alebo zárezové až strihané. Pri väčšine z nich sa na prechode medzi pastopkou, resp. **stredným rebrom** a listovou čepeľou vyskytuje na abaxiálnej aj adaxiálnej strane odosový a priosový **hrotík**, pričom priosový hrotík je oveľa výraznejší a zreteľnejší ako odosový, ktorý môže chýbať. **Prefoliácia** aj **riasenie** listovej čepele je buď **reduplikátne** alebo **induplikátne**. Nerozvinutý list vyrastajúci zo stredu listovej ružice – **srdca palmy** – sa nazýva **hrot**. V ňom sú uspo-

pravdepodobne tento tvar nazývajú termínom fylofor, ktorý však označuje typ listovej kostrnky s neukončeným rastom (napr. niektoré paprade).

³ V zahraničnej literatúre sú listy s perovitou žilnatinou označované ako ‘pinnate’ a s dľaňovitou žilnatinou ako ‘palmate’, čo sú však z pohľadu etymológie aj botanickej terminológie pojmy pre perovito a dľaňovito zložený list (*folia pinnata et palmata* L. 1751). Významový ekvivalent pre anglické pojmy ‘pinnate’ a ‘palmate’ sú perovito žilový list (syn. perovito žilovaný list) a dľaňovito žilový list (syn. dľaňovito žilovaný list) (cf. Dostál & Futák 1966; Dostál & Červenka 1985). Odporúčame používať buď terminológiu podľa Dostála & Futáka (1966) alebo sa prispôbiť anglickej literatúre a všetky listy s perovitou žilnatinou označovať skráteným kategorizačným pojmom **perovité listy** a s dľaňovitou žilnatinou ako **dľaňovité listy**.

⁴ Martius (1823) pri palmách nerozlišoval medzi dľaňovitou žilnatinou a žilnatinou rebrovito dľaňovitých listov. Čepeľ oboch typov týchto listov nazýval *lamina flabelliformis*. Zložené listy s touto čepeľou bližšie nazval *folia digitato-flabelliformes*, a delené listy *folia palmato-flabelliformes*. Listy s perovitou žilnatinou, ale vejárovitého tvaru (napr. *Licuala*) nazýval *folia pinnato-flabelliformes*. Dostál & Futák (1966) prevzali len pojem *venatio palmato-flabelliformis* a vzťahli ju len na rebrovito dľaňovitý list, čím sa odchyľili od pôvodného významu. Ostatné pojmy, ktoré uvádzajú k žilnatine paliem, v zahraničnej literatúre nie sú uvádzané, a tiež nie je jednoznačné ku akému tvaru sa vzťahujú. Palmy možno rozdeliť podľa typov listov na **perovitolisté** a **vejárovitolisté**. Perovitolisté palmy majú listy perovito zložené, dvojito perovito zložené alebo pernaté. Vejárovitolisté palmy majú vejárovitý tvar listov, čiže dľaňovité alebo rebrovito dľaňovité. Medzi tieto palmy sa zaraďujú aj tie, ktorých listy Martius (1823) nazýval *folia pinnato-flabelliformes*. Nejednotnosť v klasifikácii sa vyskytuje pri palmách s celistvými či dvojito zárezovými listami s perovitou žilnatinou, ktoré Martius nazýval *folia indivisa* a ktoré majú tvar podlhovastého vejára.

riadané nerozvinuté lístky, ktoré sú niekedy spojené **liacami**⁵. Listová pošva môže vytvárať okolo stonky vláknitú sieť, ktorá dlho pretrváva aj po odumretí listu, alebo vytvára spolu s pošvami ďalších listov okolo kmienka **korunný driek**, z ktorého po odumretí opadáva spolu s celým listom. Niektoré palmy majú na kraji listovej pošvy blanité útvary, ktorých pozícia je odlišná od pozície jazýčka iných commelinidov, preto je vhodné ostať pri termíne **prílisky**⁶, alebo v prípade ich zrastu na protiľahlej strane stonky pri termíne **zrastené prílisky**. Niekedy prílisky prirastú k pastopke a vytvoria **rúrk**.

Súkvetie paliem je primárne vždy zložené, heterotaktické, tvoriace cymobotryu. Čiastkovým súkvetím býva najčastejšie závinok, ktorý je v niektorých tribusoch pozmenený na **kôpku**, alebo redukovaný na triádu⁷, diádu alebo na solitérny kvet. Druhotné súkvetie je najčastejšie zložená metlina, ktorej základom je šúl'ok. Celé súkvetie paliem je obalené tulcom, alebo viacerými tulcami. Môže byť buď listenaté alebo bezlistenaté, podľa toho, či sú v metline prítomné listene vyšších stupňov. Listene pod čiastkovým súkvetím sú nazývané **tulčeky**. Listene sa označujú ako **tulčičky**. V rode *Calamus* je niekedy časť súkvetia premenená na dlhý, sterilný **remienok**, ktorý má podobnú funkciu a tvar ako bič.

⁵ Termín 'reins' čiže liace, navrhol Eames (1953). Zavedený latinský pojem *lorae* bol následne vytvorený gramaticky nesprávne (cf. Barfod 1991) a ani nezodpovedá etymologicky anglickému pojmu, preto navrhujeme opravený pojem *lora* (plurál od *lorum*). V singulári existuje nezávislý a významovo odlišný termín *lorum* (Martius 1823), ktorý popisuje metamorfované súkvetie niektorých paliem.

⁶ Pri niektorých druhoch sa pri prechode listovej pošvy do pastopky vyskytujú blanité útvary, ktorých menoslovie a pôvod nie je jednoznačný. Martius (1823) ich označuje ako *stipulae*, kým Dransfield et al. (2008) ich nazývajú 'ligules'. Martius (1823) použil pojem *ligulae* pre adaxiálny a abaxiálny hrotik. Avšak Arber (1922) spočybnil homológiu medzi jazýčkom tráv a hrotikmi – jazýčkami paliem podľa koncepcie Martia. No prevziať do slovenskej morfolologickej terminológie pojem 'ligule' podľa koncepcie Dransfielda et al. (2008) nie je vhodné. Anglický pojem 'ligule' môže viesť k zámenám, keďže označuje zároveň pajazýček plavúnok, jazýček na listoch jednoklíčnolistových rastlín (napr. tráv) a útvar rastúci na pošve paliem. Na druhej strane sa zdá byť problematický aj pôvodný pojem *stipulae*. Prílisky sa podľa niektorých autorov pri jednoklíčnolistových rastlinách vôbec nevyskytujú (Tillich 1998), iní týmto pojmom označujú bočné výrastky z listovej pošvy rodov *Dioscorea* (Burkill 1960), *Hydrocharis* alebo *Potamogeton* (Faden 1985) atď. Cronk et al. (2004) predpokladajú, že prílisky dvojklíčnolistových aj jednoklíčnolistových rastlín a jazýček by mohli byť homologické. Označovať prílisky jednoklíčných rastlín za nepravé prílisky a meniť kvôli tomu pôvodný termín *stipulae* na 'ligules' ako navrhli Dransfield et al. (2008) by tak mohlo byť unáhlené.

⁷ Martius (1823) uvádza pre triádu pojem skrutec, napr. v rode *Geonoma* a *Iguanura*, avšak podľa novších poznatkov ide o redukovaný závinok (Uhl & Dransfield 1987; Stauffer et al. 2002).

Kvety paliem tvorí okvetie zvyčajne so šiestimi nerozlišenými kvetnými obalmi usporiadanými vo dvoch kruhoch. Môžu byť obojpohlavné alebo samičie a samičie. Andreceum je tvorené najčastejšie šiestimi, zriedkavo tromi až mnohými tyčinkami, ktoré môžu byť voľné alebo zrastené. V samičích kvetoch sú redukované na staminódiá. Gynoceum pozostáva pôvodne z troch plodolistov, ktoré však môžu byť zmnožené až na desať (tribus *Phytelephanteae*). Môže byť parakarpné, synkarpné, sekundárne apokarpné alebo pseudomonoméne. V samčích kvetoch sa nachádza v podobe pistilódiá.

Plodom paliem je dužinatý jednoduchý plod alebo plodstvo. Pri apokarpných plodoch sa vyvíja v plodstve primárne len jeden plôdik (napr. *Phoenix*). Vo všeobecnosti bývajú plody paliem označované ako parakarpná, synkarpná, apokarpná alebo pseudomonoména bobuľa alebo kôstkovica⁸. Pseudomonoméne plody vznikajú zo synkarpného gynoclea buď abortáciou

⁸ Hoci sa typy plodov ako bobuľa a kôstkovica zdajú byť na prvý pohľad jednoducho odlišiteľné (cf. Dostál & Futák 1966), v skutočnosti je vo vedeckých publikáciách veľký názorový rozdiel medzi koncepciou kôstkovice a bobule. Dransfield et al. (2008) sa vyhýbajú jednoznačnej klasifikácii plodov paliem a opisujú len štruktúru endokarpu. Keby sme mali ísť do detailov, tak väčšina botanikov si pod pojmom endokarp predstaví okrem vnútornej (pôvodne adaxiálnej) epidermy plodolistu aj príľahlé parenchymatické vrstvy, ktoré by už mali byť klasifikované ako mezokarp. Šesť anatomických typov kôstkovic, ktoré rozoznáva Roth (1977), vytvára kôstku v rôznych vrstvách mezokarpu, no napriek tomu sa kôstka označuje ako endokarp. Tak aj Dransfield et al. (2008) pod pojmom endokarp chápu okrem vnútornej epidermy aj príľahlé pletivá perikarpu. Podľa nich môže byť endokarp nediferencovaný, blanitý, papierovitý, chrupkovitý, sklovitý, kôrovitý až kamenitý, rôznej hrúbky. Podľa súčasnej klasifikácie plodov (Hrabovský et al. 2017) možno označovať plody s nediferencovaným či blanitým endokarpom ako bobule. Väčšina súčasnej zahraničnej literatúry už označuje plody paliem s blanitým endokarpom (napr. *Phoenix*) ako bobule (Bobrov et al. 2012), no v povedomí botanikov je rozšírenejšia staršia koncepcia, kde sa pod pojmom kôstkovica uvádzajú všetky plody s diferencovaným endokarpom nehľadiac na jeho konzistenciu. Plody s papierovitým endokarpom sú väčšinou v zahraničí klasifikované ako kôstkovice, no nájdu sa aj autori, ktorí ich označujú ako bobule (Cummings & Schroeder 1942; eFloras 2019). V našej literatúre sa označujú ako bobule. Pre tento typ plodov bol navrhnutý termín kôstkovitá bobuľa. Pojmom kôstkovitá bobuľa bol označený aj chrupkavovitý a sklovitý endokarp (Hrabovský et al. 2017, Mičieta et al. 2018), aby bola zachovaná tradičná československá terminológia – z domácich zástupcov sa totiž vyskytuje v rode *Hedera*, ktorý plodí kôstkovice označované ako 'bobule' (Dostál & Červenka 1985). No pri palmách sa tento typ endokarpu zhodne klasifikuje ako kôstka, preto je vhodné plody paliem s týmto typom endokarpu označovať ako kôstkovice. Kôrovitý a kamenitý endokarp vytvára jednoznačne kôstku. Kôstkovice niektorých rodov sú vysychavé a nemajú vytvorený dužinatý mezokarp, preto sú v niektorých publikáciách chybné označené ako tobolka. Upozorňujeme tiež na nejednotnosť v opise endokarpu a aj na nesprávne označenie typov plodov vo vedeckých publikáciách. Týka sa to hlavne tribusov či subtribusov *Caryoteae*, *Cryosophileae*, *Euterpeinae*, *Hyophorbeae* a *Rhapidinae* (cf. Dransfield et al. 2008; Romanov et al., 2011; Bobrov et al. 2012).

dvoch plodolistov, alebo sa vyvíjajú všetky tri plodolisty, no dve puzdrá sú neskôr zatlačené a len jedno nesie semeno (napr. *Cocos*).

2. Taxonómia a slovenské menoslovie

V súčasnosti je podľa GP3 (Baker & Dransfield 2016) akceptovaných 181 rodov. Čeľaď je rozdelená na päť podčeľadí a 28 tribusov. V rámci nich je známych 27 subtribusov; ďalších deväť kladov so 17 rodmi, ktoré boli kedysi klasifikované v parafyletickom tribuse *Iguanureae*, ostáva bez zaradenia do konkrétneho tribusu. Pre všetkých 181 rodov sme navrhli slovenské mená (Príloha 2). Niektoré blízko príbuzné a druhovo málo početné palmy dostali spoločné rodové meno podľa mena tribusu, do ktorého patria.

Čeľaď: **Arecaceae** Bercht. et J. Presl, nom. cons. – arekovité

Podčeľaď: **Calamoideae** – ratanovaté

Spoločnými znakmi tejto skupiny sú reduplikátne perovité, zriedkavejšie dlaňovité listy; korunný driek chýba; rastliny sú jednodomé, dvojdomé, alebo polygamické; jednopohlavné kvety rastú solitérne, v diádach alebo v závin-koch. Plodom je parakarpná bobuľa s nediferencovaným endokarpom, zriedkavo kôstkovica, pokrytá škrídlicovitými šupinami. Osemenie má často vytvorenú sarkotestu.

Podčeľaď: **Nypoideae** – nypovaté

Do podčeľade patrí jediný tribus *Nypoideae* – nypy a rod *Nypa*, ktorý má listy perovité, reduplikátne; korunný driek chýba; je to jednodomá palma s jednopohlavnými kvetmi, ktoré rastú solitérne. Plodom je apokarpná kôstkovica.

Podčeľaď: **Coryphoideae** – koryfovaté

Zástupcovia tejto podčeľade majú listy dlaňovité alebo rebrovito dlaňovité (okrem rodov *Arenga*, *Phoenix*), induplikátne (okrem *Guaihaia*); korunný driek chýba; rastliny sú jednodomé, dvojdomé, obojopohlavné alebo polygamické; jednopohlavné alebo obojopohlavné kvety rastú solitérne, v závin-koch alebo zriedkavo v triádach. Plodom je bobuľa alebo kôstkovica.

Podčeľaď: **Ceroxyloideae** – voskovníkovaté

Palmy tejto skupiny majú listy perovité, reduplikátne; korunný driek chýba alebo je nedokonale vyvinutý alebo je zreteľne viditeľný; rastliny sú obojopohlavné alebo dvojdomé; kvety rastú solitérne alebo rastú v monopodiálnych zhlukoch (*Phytelephanteae*). Plodom je synkarpná kôstkovica.

Podčeľad': *Arecoideae* – arekovaté

Podčeľad' arekovaté je veľmi variabilná, s listami perovitými, reduplikát-nými; korunný driek chýba, alebo je nedokonale vyvinutý alebo je zreteľne viditeľný; rastliny jednodomé alebo dvojdomé; kvety rastú v triádach, v závin-koch alebo kôpkach, zriedkavo solitérne. Plodom je synkarpná bobuľa alebo kôstkovica.

Pod'akovanie

Za kontrolu navrhnutých slovenských mien rodov ďakujeme nomenklickej komisii SBS. Zvlášť ďakujeme pani PhDr. Dane Guričanovej a Jazykovednému ústavu Ľudovíta Štúra SAV za návrhy a kontrolu slovenských mien rodov a morfológických termínov.

Literatúra

- APG – Angiosperm Phylogeny Group 2016. An update of the Angiosperm Phylogeny Group classification for the orders and families of flowering plants: APG IV. Bot. J. Linn. Soc. 181(2): 1–20.
- Arber, A. 1922. On the development and morphology of the leaves of palms. Proc. Roy. Soc. London B 93: 249–261.
- Asmussen, C. B., Dransfield, J., Deickmann, V., Barford, A. S., Pintaud, J.-C. & Baker, W. J. 2006. A new subfamily classification of the palm family (Arecaceae): evidence from plastid DNA phylogeny. Bot. J. Linn. Soc. 151: 15–38.
- Baker, W. J. & Dransfield, J. 2016. Beyond Genera Palmarum: progress and prospects in palm systematics. Bot. J. Linn. Soc. 182(2): 207–213.
- Barfod, A. S. 1991. A monographic study of the subfamily Phytelephantoideae (Arecaceae). Opera Botanica 105: 1–73.
- Bobrov, A. V. F., Lorence, D., Romanov, M. S., & Romanova E. S. 2012. Fruit Development and Pericarp Structure in *Nypa fruticans* Wurm (Arecaceae): A Comparison with Other Palms. Int J Plant Sci. 173(7): 751–766.
- Burkill, I. H. 1960. The organography and the evolution of Dioscoreaceae, the family of the Yams. Bot. J. Linn. Soc. 56(367): 319–412.
- Červenka, M., Činčura, F., Jasičová, M. & Záborský, J. 1986. Slovenské botanické názvoslovie. Príroda, Bratislava. 520 pp.
- Cronk, Q. C. B., Bateman, R. M. & Hawkins, J. A. 2004. Developmental Genetics and Plant Evolution. CRC Press, London. 543 pp.
- Cummings, K. & Schroeder, C. A. 1942. Anatomy of the avocado fruit. California Avocado Society 27: 56–64.
- Dostál, J. & Červenka, M. 1985. Veľký kľúč na určovanie vyšších rastlín 1. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava. 775 pp.
- Dostál, J. & Futák, J. 1966. Morfológická terminológia. In Futák, J. Flóra Slovenska I. Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava, pp 27–530.
- Dransfield, J., Uhl, N. W., Asmussen, C. B., Baker, W. J., Harley, M. M. & Lewis, C. E. 2005. Kew Bulletin 60(4): 559–569.
- Dransfield, J., Uhl, N. W., Asmussen, C. B., Baker, W. J., Harley, M. M. & Lewis, C. E. 2008. Genera palmarum: The evolution and classification of palms. Royal Botanic Gardens, Kew. 732 pp.

- Eames, A. J. 1953. Neglected morphology of the palm leaf. *Phytomorphology* 3: 172–189. 1953.
- Edelman, S. M. & Richards, J. H. 2019. Review of Vegetative Branching in the Palms (Arecaceae). *Bot Rev* 85(1): 40–77.
- eFloras 2019. Arecaceae in Flora of North America. <http://www.efloras.org/>, cit. 24.6.2019
- Faden, R. B. 1985. Superorder Commeliniflorae. In Dahlgren, R. M. T., Clifford, H. T., Yeo, P. F. The Families of the Monocotyledons. Springer-Verlag, Berlin. p. 374–460.
- Faurby, S., Eiserhardt, W. L., Baker, W. J. & Svenning, J. C. 2016. An all-evidence species-level supertree for the palms (Arecaceae). *Mol Phylogenet Evol* 100: 57–69.
- Hayne, F. G. 1799. *Termini botanici iconibus illustrati oder botanische Kunstsprache durch Abbildungen erläutert*. Öhmigke: Berlin. 340 pp.
- Heitzová, H. 2005. *Palmy*. Vašut, Praha. 64 pp.
- Hrabovský, M., Randáková, Z., Rendeková, A. & Mičieta, K. 2017. Classification of fruits. Slovak nomenclatorial adaptations to new trends in vascular plants morphology. *Acta Botanica Universitatis Comenianae*, 52: 71–83.
- Hrabovský, M., Kliment, J. & Guričanová, D. 2019. Nové slovenské mená subtropických a tropických úžitkových rastlín. *Kultúra slova* 53(2): 80–90.
- Kämpfer, D. 2002. *Palmy v izbách a zimných záhradách*. Ikar, Bratislava. 96 pp.
- Kliment, J., Feráková, V., Goliášová, K., Hindák, F., Hindáková, A., Hodálová, I., Kochajrová, J., Kubinská, J., Lackovičová, A., Lizoň, P., Marhold, K. & Mártonfi, P. 2017. *Zásady, pravidlá a odporúčania pre tvorbu a revíziu slovenského menoslovia siníc, rias, húb a rastlín*. Bull Slov Bot Spoločn 39(supplement1): 1–79.
- Kulhavý, J. 1993. *Palmy*. Blesk, Ostrava. 115 pp.
- Kuna, R., Košťál, L. 2007-2019: Terminologický slovník biológie rastlín I. - Cytológia, anatómia a morfológia. <http://www.kbg.fpv.ukf.sk/slovník/>, cit. 25.6.2019.
- Linné, C., 1751. *Philosophia botanica*. G. Kiesewetter, Stockholm. 362 pp.
- Mankeová, E. 1999. *Palmy a izbové dreviny*. Príroda, Bratislava. 99 pp.
- Martius, C. F. P. 1823. *Historia naturalis palmarum* 1. Weigel, Leipzig. 344 pp.
- Martius, C. F. P. 1828. *Historia naturalis palmarum* 2. Weigel, Leipzig. 390 pp.
- Martius, C. F. P. 1831. *Historia naturalis palmarum* 3. Weigel, Leipzig. 502 pp.
- Mičieta, K., Zahradníková, E., Hrabovský, M. & Ščevková, J. 2018. *Fylogénéza a morfogénéza cievnatých rastlín*. Vydavateľstvo UK, Bratislava. 340 pp.
- Quattrocchi, U. 2017. *CRC World Dictionary of Palms 1-2*. CRC Press, London. 2793 pp.
- Presl, J. S. 1848. *Počátkové rostlinosloví*. Kronberger & Růvnič, Praha. 504 pp.
- Romanov, M. S., Bobrov, A. V. F., Wijesundara D. S. A. & Romanova, E. S. 2011. Pericarp development and fruit structure in borassoid palms. *Ann Bot* 108(8): 1489–1502.
- Roth, I. 1977. *Fruits of angiosperms*. G. Borntraeger, Berlin. 675 pp.
- Rybka, V. & Rybková, R. 2008. *Palmy*. Grada, Praha. 108 pp.
- Stauffer, F. W., Rutishauser, R. & Endress, P. K. 2002. Morphology and Development of the female flowers in *Geonoma interrupta* (Arecaceae). *Am J Bot* 89(2): 220–229.
- Stevens, P. F. 2019. Angiosperm Phylogeny Website. <http://www.mobot.org/MOBOT/research/APweb>, cit. 13. 5. 2019.
- Tillich, H. J. 1998. Development and organisation. In Kubitzki, K. (ed.) *The Families and Genera of Vascular Plants. III. Flowering Plants - Monocotyledons – Liliaceae*. Springer-Verlag, Berlin, p. 1–19.
- Uhl, N. W. & Dransfield, J. 1987. *Genera palmarum*. Allen Press, Lawrence. 610 pp.
- Wildeman, É. 1908. *Les plantes tropicales de grande culture* 1. Castaigne, Brussels. 390 pp.

Príloha 1. Terminologický slovník morfológických pojmov

Termíny pre metamorfózu stonky

1. **kmienok** (c a u d e x) [obr. 1a] – ‘caudex’ – premenená stonka, nazývaná ako nepravý kmeň, ktorý druhotne nehrubne. Často je ukončený korunnou tvorenou ružicou listov. Vyskytuje sa pri niektorých papradiach (napr. *Cyatheales*), cykasoch, jednoklíčnolistových (napr. *Arecaceae*) a dvojkľúčnolistových rastlinách (napr. *Caricaceae*)⁹. V apikálnej časti kmienka je terminálny púčik, ktorý sa spolu s celým rastovým vrcholom nazýva **srdce palmy** (p h y l l o p h o r u s).

2. **korunný driek** (c o l u m n a c o r o n a e) [obr. 1b] – ‘crownshaft’ – distálna časť kmienka niektorých paliem, nachádzajúca sa pod ružicou listov, obalená rúrkovitými listovými pošvami.

Termíny pre metamorfózu listov

3. **prílistky** (s t i p u l a e) [obr. 2a] – definíciu pozri v FS1 86/1. Ak zrastú naproti listovej inzerccii, nazývajú sa **zrastené prílistky** (s t i p u l a e c o n n a t a e) – pozri v FS1 86/5; ak obaľujú internódium, tvoria **rúrkou** (o c r e a) [obr. 3a] – pozri v FS1 87/1-8. V anglickej literatúre sa pri palmách používajú namiesto prílistkov pojmy ‘ligules’ a ‘ligule’ (pre zrastené prílistky).

4. **pastopka** (p s e u d o p e t i o l u s) [obr. 2-3b] – ‘pseudopetiole’ – zúžená časť listovej stopky alebo čepele niektorých jednoklíčnolistových rastlín nachádzajúca sa medzi listovou pošvou a listovou čepeľou.

5. **rebrovito dľaňovitý list** (f o l i u m c o s t a p a l m a t u m) [obr. 4] – ‘costapalmate leaf’ – morfofeneticky prechodný list medzi **dľaňovitým listom** (syn. dľaňovito žilový list) a **perovitým listom** (syn. perovito žilový list), pri ktorom časť žíl vyrastá radiálne z bázy a časť žíl perovito z **kostrnky**, **stredného rebra** (r h a c h i s, c o s t a) – ‘midrib’ – pozri v FS1 76/10, 26¹⁰.

⁹ Treba však rozlišovať medzi kmienkom a pabylou – **pabyl** (p s e u d o c a u l i s), ktorá sa vyskytuje napr. v rode *Musa*, pri ktorej sú kmienok alebo stonka silne redukované a zdanlivý kmienok je tvorený listovými pošvami. V publikácii *Flóra Slovenska 1* (FS1) 60/1-6 sa pod pojmom *caudex* označuje len koreňová hlava (syn. c a u l o r r h i z a), ktorá vznikla metamorfózou proximálnej časti koreňa hypokotylu a bazálnej časti stonky. *Caudex* L., 1751 označuje celú koreňovú sústavu vrátane hypokotylu okrem koreňových vlások. *Caudex* Hayne, 1799 označuje aj nepravý bylinný kmeň, aký majú paprade a palmy. Anatomicky a tiež z pohľadu morfofenézy je koreňová hlava podobná kmienku, čiže rozšírená koncepcia pojmu *caudex* je v poriadku.

¹⁰ Stredné rebro môže byť rôzne dlhé, v krajnom prípade môže pripomínať rebro perovitého listu, ale v tom prípade sú žily II° rôzne dlhé a celý list má tvar vejára (napr. *Licuala p.p.*), takže list bol v staršej literatúre označovaný ako **perovito vejárovitý l.** (f o l i u m p i n n a t o f l a b e l l i f o r m e). Väčšinou však tento krajný typ rebrovito dľaňovitého listu ostáva nedelený (napr. *Johannestejmannia*, *Licuala p.p.*) a spolu s nedeleným perovitým listom je v zahraničnej

6. **pernato zložený list** (f o l i u m p l u m o s u m) [obr. 6] – ‘plumose leaf’ – typ perovito zloženého listu, ktorého lístky vyrastajú z kostrnky pod rôznymi uhlami, čím sa odlišuje od perovito zloženého listu, kde lístky vyrastajú približne v rovnakej rovine. Pernatý vzhľad listu¹¹ často dotvárajú vejárovité lístky.

7. **dvojito zárezový list** (f o l i u m b i f i d u m) [obr. 5] – ‘bifid leaf’ – typ deleného listu, ktorý má na vrchole zárez (i n c i s s u r a) siahajúci takmer do ½ dĺžky listu a rozdeľujúci list na dva **úkrojky** (l a c i n i a e).

8. **bič** (f l a g e l l u m) [obr. 9a] – ‘flagellum’ – premenený perovito zložený list, ktorý má všetky lístky metamorfované na trňovité **háky** (u n c i n a e) [obr. 9b] – ‘grapnels, hooks’; **bičitý** (f l a g e l l a t u s, f l a g e l l i f e r u s); **hákovitý** (u n c i n a t u s).

9. **úchytká** (c i r r u s) [obr. 10a] – ‘cirrus’ – premenená koncová časť perovito zloženého listu, na ktorej sa vyskytujú **háky** (u n c i n a e) [obr. 10b] a **ostrolístky** (f o l i o l a a c u l e a t a) [obr. 10c] – ‘acanthophylls’; **úchytkatý list** (f o l i u m c i r r o s u m, f. c i r r i f e r u m) – list čiastočne premenený na úchytku.

10. **hrotík** (h a s t u l a) [obr. 11a] – ‘hastule’ – výrastok na prechode pasťopy alebo stredného rebra do listovej čepele pri dľaňovitých alebo rebrovito dľaňovitých listoch. Na líci listu sa vyskytuje výraznejší, často ostro končistý **priosový, adaxiálny hrotík** (h a s t u l a a d a x i a l i s), kým na rube je nezreteľný **odosový, abaxiálny hrotík** (h a s t u l a a b a x i a l i s).

11. **perovitolistá palma** (p a l m a p i n n a t i f r o n d i s) – ‘feather palm’ – palma s perovitými listami.

12. **vejárovitolistá palma** (p a l m a f l a b e l l i f r o n d i s) – ‘fan palm’ – palma, ktorá má buď dľaňovité alebo rebrovito dľaňovité listy, v staršej literatúre označované ako vejárovité listy (f o l i a f l a b e l l i f o r m e s)¹².

literatúre označovaný ako **celistvý list** (f o l i u m i n t e g r u m) – ‘entire leaf’, kým samotný pojem ‘costapalate leaf’ sa používa len pre delené alebo zložené listy.

¹¹ Pri botanických termínoch odvodených od peria alebo páperia nie je od začiatku jasná koncepcia termínov **pernatý** (p l u m o s u s), **peristý** (p l u m a r i u s) a **perový** (p e n n a t u s). Všetky tri sa používajú pre rôzne rastlinné orgány podobné periu alebo páperiu. Pojem pernatý sa ustálil pri liste paliem, no môžeme ho nájsť aj napr. pri druhu *Mammillaria plumosa*, kde označuje pernatý vzhľad listov premenených na trne, alebo pri *Celosia plumosa*, kde má pernatý vzhľad súkvetie. Termín peristý je pri vyšších rastlinách použitý len pri *Dianthus plumarius*, kde opisuje peristý vzhľad rozstrapkaných korunných lupienkov. Termín perový je používaný častejšie ako predošlé dva pojmy vo význame podobnosti rôznych rastlinných orgánov vtáčiemu periu alebo páperiu.

¹² Tie, ak boli delené, nazývali sa **dľaňovito vejárovité l.** (f. p a l m a t o - f l a b e l l i f o r m e s); ak boli zložené, nazývali sa **prstovito vejárovité l.** (f. d i g i t a t o - f l a b e l l i f o r m e s).

13. **prefoliácia** (p r e f o l i a t i o) – skladanie listovej čepele juvenilného listu v púčiku alebo na mladom výhonku alebo vzájomné rozloženie juvenilných listov v púčiku (syn. foliácia, vernácia - pozri FS1 77/1); **reduplikátna, škridlovito riasnatá prefoliácia** (p r e f o l i a t i o r e d u p l i c a t a) – ‘reduplicate vernation’ – typ riasnatej prefoliácie pri delených alebo zložených listov, kde vznikajúce listové výčnelky (p r o m i n e n t i a e) alebo lístky majú obrátený tvar U alebo V; **induplikátna, žľabovito riasnatá** (p r e f o l i a t i o i n d u p l i c a t a) – ‘induplicate vernation’ – typ riasnatej prefoliácie pri delených alebo zložených listov, kde vznikajúce listové výčnelky alebo lístky majú tvar V; **riasienie** (p l i c a t i o) – riasnaté zloženie listovej čepele¹³; **reduplikátne riasenie** (p l i c a t i o r e d u p l i c a t a) [obr. 7]; **induplikátne riasenie** (p l i c a t i o i n d u p l i c a t a) [obr. 8]; **hrot** (h a s t a) [obr. 1c] – juvenilný list paliem s ešte neroztvorenou čepeľou, ktorého jednotlivé výčnelky alebo lístky sú navzájom do určitého ontogenetického štádia spojené; **liace** (l o r a) [obr. 12a] – ‘reins, lora’ – vláknité povrazce dočasne spájajúce lístky aj v čase listovej zrelosti.

14. **plevina** (r a m e n t u m) – [obr. 4a] ‘ramentum, chafflike scale’ – suchoblanitá šupina; **plevinatý** (r a m e n t a c e u s) – ‘ramentaceous’ – pokrytý suchoblanitými šupinami, ktoré nemožno ľahko zotrieť (pozri FS1 25/10-11), napr. *Polypodiidae*, *Bennettitidae* †, *Arecaceae*¹⁴.

¹³ Kuna & Košťál (2007-2019) ako nariasienosť. Vhodnejšie aj jazykovo správnejšie je používať pojem riasenie.

¹⁴ Linné (1751) rozlišoval pojmy *palea* a *ramentum*, kde *palea* bola použitá pre plievku (listenec) v úbore, pre plievocku (listenec) v klásku a pre šupinku (metablastém) na cypsele, a pojem *ramentum* označoval rôzne šupiny (metablastémy) na povrchu rastliny. Neskôr bol pojem *ramentum* prechodne rozšírený na púčikové šupiny listového pôvodu (t e g m e n t a – pozri FS1 68/40). Adjektívum *paleaceus* bolo pôvodne navrhnuté v kombinácii *pappus paleaceus*, čo bolo skomolené na *pappus palaceus* (pozri FS1 118/17). Pôvodný pojem *palaceus* bol použitý pre *folium palaceum**. Pojmy *palea* a *palaceus* boli čiastočne používané ako synonymá pre suchoblanité šupiny (*ramenta*) papraďorastov, odkiaľ sa dostali aj do našej terminológie ako plevina či plievkatý chl p alebo plevinaté odenie – pozri FS1 25/10, 54/52. Správnejší aj v zahraničí zaužívanější termín pre šupiny je *ramenta*, preto sme navrhli novú kombináciu slovenského pojmu plevina (vo FS1 25/10 ako *palea*) s latinským pojmom *ramentum*, a pojmu plevinatý (vo FS1 25/10 ako *paleaceus*) s pojmom *ramentaceous* (vo FS1 25/11 ako suchoblanito šupinatý). *Paleaceus* možno prekladať ako plievkatý (úbor), šupinkatý (chocholec), ale naďalej tiež ako plevinatý, keď je homonymný latinský pojem použitý pre odenie papraďorastov. Rovnako termín *palea*, pokiaľ označuje odenie papraďorastov, ostáva ako plevina, inak je to plievocka pri klásku alebo plievka v úbore, či šupinka na cypsele. Pojem suchoblanito šupinatý (FS1 25/11) je synonymom pre termín plevinatý (FS1 25/10).

* **lopatovitý list** (f o l i u m p a l a c e u m) – ‘palaceous leaf’ – stopkatý list so stopkou prirastajúcou k okraju listovej čepele (z lat. *pala* – lopata; lopatowity Presl 1848). Nezamieňať s lopat-

Termíny pre metamorfózu súkvetia

15. **šúľok** (s p a d i x) – ‘spadix’ – pozri FS 95/27. Pri palmách je najčastejšie terciárnym súkvetím, ktoré nesie primárne metliny závinkov. Len zriedkavo sú redukované aj závinky aj metliny a šúľok je zdanlivo primárnym súkvetím (napr. *Linospadix*). Listene obaľujúce šúľok v juvenilnom štádiu sa nazývajú **tulce** (s p a t h a e) – ‘spathes’ – pozri FS 95/27. Listene v metline na nazývajú *squamae rameales* (*ramiparae*) alebo *spathae ramiparae*, čo možno preložiť ako konárové šupiny či konárové tulce; **tulček** (s p a t h e l l a) – listeň pod čiastkovým súkvetím paliem (pod závinkom, triádou, diádou alebo solitérnym kvetom); **tulčiček** (s p a t h e l l u l a) – listenec pod kvetom paliem.

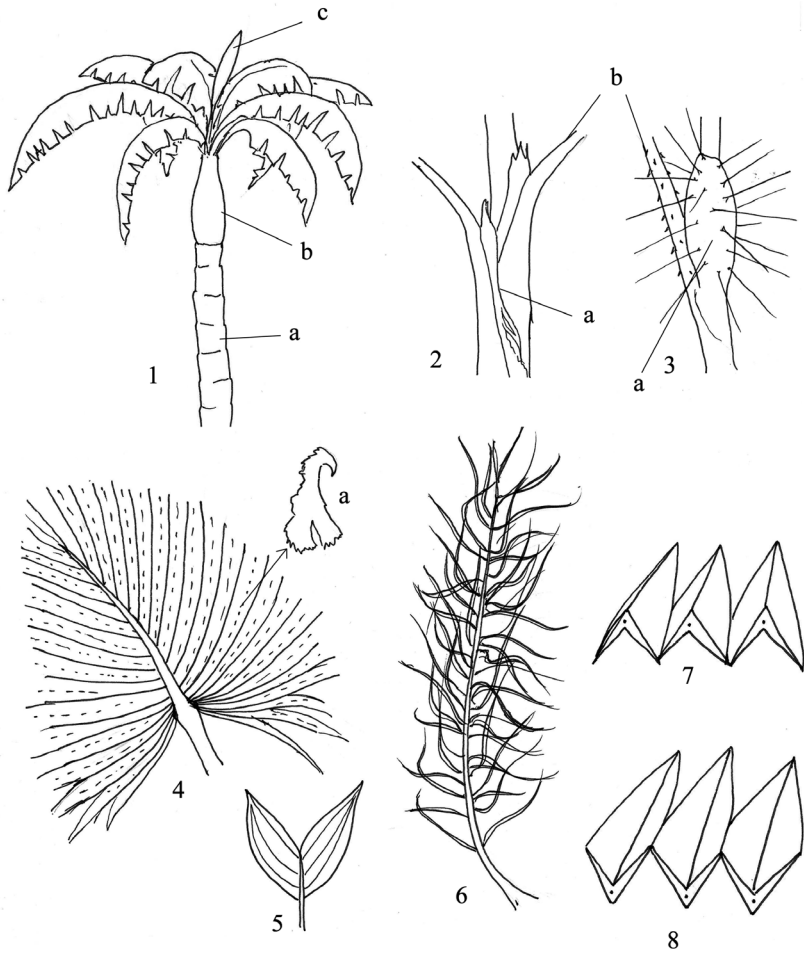
16. **remienok** (l o r u m) [obr. 13a] – ‘strap’ – premenená časť súkvetia niektorých paliem rodu *Calamus*, funkciou aj morfológiou podobná biču (pozri 8.)¹⁵; **remienkatý** (l o r i f e r u s) – súkvetie, ktorého súčasťou je remienok; opak termínu *loriferus* je *anurus*, ktorý sa používa pre súkvetie ratanov (*Calamus* spp.) bez remienka.

17. **kôpka** (a c e r v u l u s) [obr. 14] – ‘acervulus’ – premenené vrcholíkovité súkvetie odvodené zo závinku, ktoré vyrastá pozdĺžne s osou vretena druhotného súkvetia a rozkvitá bazipetálne¹⁶.

kovitým listom (f o l i u m s p a t h u l a t u m). Dnes sa pojem lopatovitý list nepoužíva. Pôvodne bol podkategóriou stopkatého listu (f o l i u m p e t i o l a t u m), ktorý sa podľa prísadania listovej čepele na listovú stopku delil na lopatovitý list, kde stopka vyrastala z okraju čepele, štítovitý list (f o l i u m p e l t a t u m – pozri FSI 81/19), kde stopka vyrastala takmer uprostred listovej čepele a na list nasadajúci nad bázou (f o l i u m s u b p e l t a t u m), ktorý tvorí prechod medzi nimi.

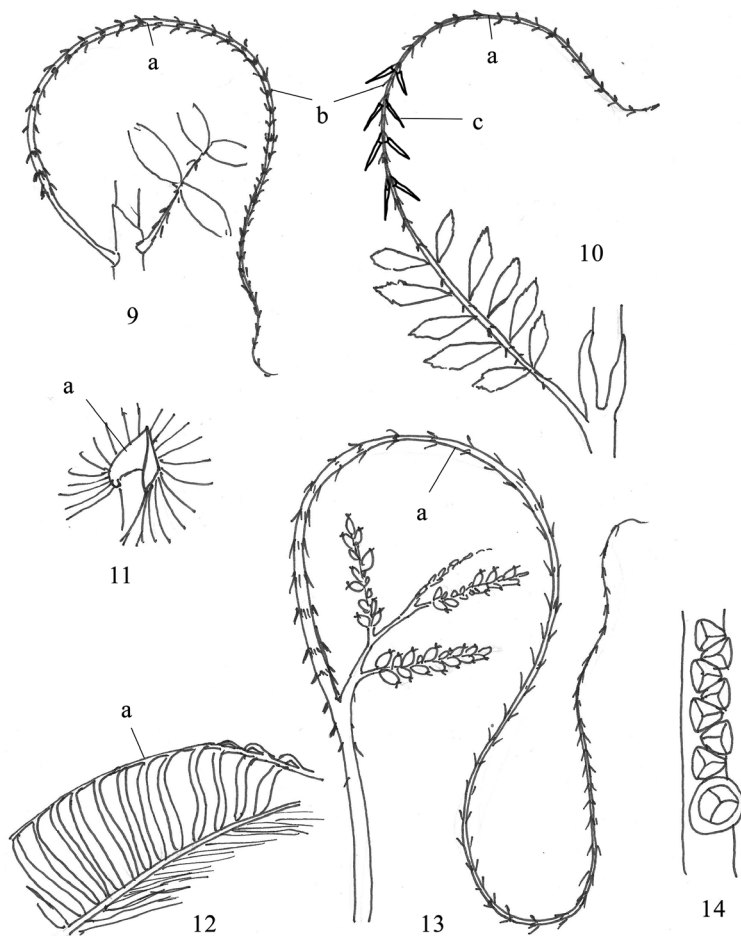
¹⁵ Anglická literatúra používa pojem ‘lorum’ ako synonymum pre ‘reins’ (pozri 13.)

¹⁶ Podobný premenený jednoramenný vrcholík, pravdepodobne tiež závinok, nazývaný **ruka** (f a s c i c u l u s) – ‘hand’ sa vyskytuje v rode *Musa*, ktorý vyrastá takmer až priečne na os vretena druhotného súkvetia. Ako napovedá latinský termín, ide o typ zväzočka (f a s c i c u l u s). Vedecké meno rodu *Musa* pochádza z arabského mena banánovníka ‘muz’ (موز), rozšíreného tiež v ázijských aj afrických jazykoch, a predpokladá sa, že aj africké meno plodu banana je prevzaté zo staroarabského slova ‘banan’ (ناب), ktoré znamená prst. Preto bolo navrhnuté triviálne meno pre tento typ zväzočka i súplodia ruka – franc. ‘main’ (Wildeman 1908), kde jednotlivé kvety či plody boli nazývané prsty – franc. ‘doigts’, čiže etymologicky banány. Do iných jazykov sa z francúzštiny prevzal len termín ruka a redukované vreteno ruky sa začalo nazývať ako poduška – ‘cushion’.

Obr.: 1. a – kmenok (caudex) , b – korunný driek (columna coroneae), c – hrot (hasta); 2. a – prílistky (stipulae), b – pastopka (pseudopetiolus); 3. a – rúrka (ocrea), b – pastopka (pseudopetiolus); 4. rebrovito dlaňovitý list (folium costapalmatum), a – plevina (ramentum); 5. dvojito zárezový list (folium bifidum); 6. pernatu zložený list (folium plumosum); 7. reduplikátne riasenie (plicatio reduplicata); 8. induplikátne riasenie (plicatio induplicate) (autor: E. Zahradníková).

Fig.: 1. a – caudex , b – crownshaft, c – hasta; 2. a – stipules (ligules) b – pseudopetiole; 3. a – ocrea, b – pseudopetiole; 4. costapalmate leaf, a – ramentum (chafflike scale); 5. bifid leaf; 6. plumose leaf; 7. abaxial folds (reduplicate); 8. adaxial folds (induplicate) (author: E. Zahradníková).

Obr.: 9. a – bič (flagellum) , b – háky (uncinae); 10. a – úchytka (cirrus), b – háky (uncinae), c – ostrolístky (foliola aculeata); 11. a – hrotík (hastula); 12. a – liace (lora); 13. a – remienok (lorum); 14. kôпка (acervulus) (autor: E. Zahradníková).

Fig.: 9. a – flagellum , b – grapnels (hooks); 10. a – cirrus, b – grapnels (hooks), c – acanthophylls; 11. a – hastula; 12. a – reins (lora); 13. a – strap; 14. acervulus (author: E. Zahradníková).

Príloha 2. Slovenské menoslovie rodov paliem

- Acanthophoenix* H. Wendl. – datľovček
Acoelorrhaphe (Griseb. et H. Wendl.) H. Wendl. ex Becc. – pauřota
Acrocomia Mart. – akrokómia
Actinokentia Dammer – aktinokencia
Actinorhynchis H. Wendl. et Drude – kalapa
Adonidia Becc. – adonidia
Aiphanes Willd. – nápadnica
Allagoptera Nees – alagoptera
Ammandra O. F. Cook – amandra
Aphandra Barfod – metľovník
Archontophoenix H. Wendl. et Drude – datľovec
Areca L. – areka
Arenga Labill., nom. cons. – arenga
Asterogyne H. Wendl. ex Hook. fil. – dobyvateľka
Astrocaryum G. Mey., nom. cons. – ostnica
Attalea Kunth – atalea
Bactris Jacq. ex Scop. – baktra
Balaka Becc. – balaka
Barcella (Trail) Trail ex Drude – barcelona
Basselinia Vieill. – baselinia
Beccariophoenix Jum. et H. Perrier – palmovec
Bentinckia Berry ex Roxb. – krásavica
Bismarckia Hildebr. et H. Wendl. – bizmarkia
Borassodendron Becc. – borasovník
Borassus L. – boras
Brahea Mart. ex Endl. – brahea
Brassiophoenix Burret – brasiovec
BurretioKentia Pic. Serm. – driekovec
Butia (Becc.) Becc. – butia
Calamus L. – ratan
Calyptrocalyx Blume – lankovec
Calyptrogyne H. Wendl. – dobyvateľka
Calyptronoma Griseb. – dobyvateľka
Carpentaria Becc. – karpentária
Carpoxyton H. Wendl. et Drude – drevoplod
Caryota L. – páľivka
Ceroxylon Bonpl. ex DC. – voskovník
Chamaedorea Willd., nom. cons. – chamédorea
Chamaerops L. – palmička
Chambeyronia Vieill. – plameňovka
Chelyocarpus Dammer – trinax
Chuniophoenix Burret – padatľovec
Clinosperma Becc. – labovka
Clinostigma H. Wendl. – krásavica
Coccothrinax Sarg. – trinax
Cocos L. – kokosovník
Colpothrinax Griseb. et H. Wendl. – trinaxovec
Copernicia Mart. – kopernícia
Corypha L. – koryfa
Cryosophila Blume – chladomilka
Cyphokentia Brongn. – driekovka
Cyphophoenix H. Wendl. ex Hook. fil. – driekovec
Cyphosperma H. Wendl. ex Hook. fil. – baselinia
Cyrtostachys Blume – voskovníček
Deckenia H. Wendl. ex Seem. – dekénia
Desmoncus Mart., nom. cons. – ostnáčik
Dictyocaryum H. Wendl. – arakva
Dictyosperma H. Wendl. et Drude – hurikánovník
Dransfieldia W. J. Baker et Zona – harpúnovka
Drymophloeus Zipp. – klinolistok
Dypsis Noronha ex Mart. (syn. *Chrysalidocarpus* H. Wendl.) – zlatoplodec

- Elaeis* Jacq. – olejnica
Eleiodoxa (Becc.) Burret – salakovec
Eremospatha (G. Mann et H. Wendl.)
H. Wendl. – ratanovka
Eugeissona Griff. – strechovec
Euterpe Mart., nom. cons. – euterpa
Gaussia H. Wendl. – gausia
Geonoma Willd. – dobyvateľka
Guihaia J. Dransf., S. K. Lee et F. N. Wei –
prútovníčka
Hedysepe H. Wendl. et Drude – dáždnikovka
Hemithrinax Hook. fil. – trinax
Heterospatha Scheff. – sagisa
Howea Becc. – hovea
Hydriastele H. Wendl. et Drude – kencia
Hyophorbe Gaertn. – maskaréna
Hyospatha Mart. – rypáčik
Hyphaene Gaertn. – duma
Iguanura Blume – iguanura
Iriartea Ruiz. et Pav. – barlovec
Iriartella H. Wendl. – barlovček
Itaya H. E. Moore – itaja
Jailoloa Heatubun et W. J. Baker – džilola
Johannesteijsmannia J. Dransf. – likualovec
Juania Drude – chuánia
Jubaea Kunth – jubéa
Jubaeopsis Becc. – jubéovec
Kentiopsis Brongn. – kenciovec
Kerriodoxa J. Dransf. – padat'ovec
Korthalsia Blume – mravcomilka
Laccospadix H. Wendl. et Drude – hmlovec
Laccosperma (G. Mann et H. Wendl.)
H. Wendl. – ratanovka
Lanonia A. J. Hend. et C. D. Bacon – lanónia
Latania Comm. ex Juss. – latánia
Lemurophoenix J. Dransf. – lemurovec
Leopoldinia Mart. – leopoldína
Lepidocaryum Mart. – maurícia
Lepidorrhachis (H. Wendl. et Drude)
O. F. Cook. – vrchárka
Leucothrinax C. Lewis et Zona – trinax
Licuala Wurm. – likuala
Linospadix H. Wendl. – palicovka
Livistona R. Br. – livistona
Lodoicea Comm. ex DC. – lodoicea
Loxococcus H. Wendl. – loxokok
Manicaria Gaertn. – manikária
Manjekia W. J. Baker et Heatubun –
mandžekia
Marojejya Humbert – marojeja
Masoala Jum. – masoala
Mauritia L. fil. – maurícia
Mauritiella Burret – maurícia
Maxburretia Furtado – maxburécia
Medemia Wuert. ex H. Wendl. – medémia
Metroxylon Rottb., nom. cons. – ságovník
Myrialepis Becc. – ratanovec
Nannorrhops H. Wendl. – padat'ovec
Nenga H. Wendl. et Drude – nenga
Neonicholsonia Dammer – vudsónia
Neoveitchia Becc. – čertica
Nephrosperma Balf. fil. – nefrosperma
Normanbya F. Mueller ex Becc. – normanbia
Nypa Steck – nipa
Oenocarpus Mart. – bakaba
Oncocalamus (G. Mann et H. Wendl.) H.
Wendl. – ratanovka
Oncosperma Blume – nibung
Orania Zipp. – oránia
Oraniopsis J. Dransf., A. K. Irvine
et N. W. Uhl – orániovec
Parajubaea Burret – parajubéa
Pelagodoxa Becc. – oceánovka

- Phoenicophorium* H. Wendl. – třířovka
Phoenix L. – datľovník
Pholidocarpus Blume – folidokarp
Pholidostachys H. Wendl. – dobyvateľka
Physokentia Becc. – driekovec
Phytelephas Ruiz. et Pav. – slonovinovec
Pigafetta (Blume) Becc., nom. cons. – pigafeta
Pinanga Blume – pinanga
Plectocomia Mart. et Blume – ratanovec
Plectocomiopsis Becc. – ratanovec
Podococcus G. Mann et H. Wendl. – podokok
Ponapea Becc. – ponapea
Prestoea Hook. fil., nom. cons. – prestea
Pritchardia Seem. et H. Wendl., nom. cons. – palmovka
Pseudophoenix H. Wendl. ex Sarg. – padatľovník
Ptychococcus Becc. – rebrosemienkovec
Ptychosperma Labill. – rebrosemienka
Raphia P. Beauv. – rafia
Ravenea C. D. Bouché – ravenea
Reinhardtia Liebm. – mašťovka
Rhaphidophyllum H. Wendl. et Drude – ihľovka
Rhapis L. fil. ex Aiton – prútovnica
Rhopaloblaste Scheff. – krásavček
Rhopalostylis H. Wendl. et Drude – nikau
Roscheria H. Wendl. ex Baker – rošéria
Roystonea O. F. Cook – panovníčka
Sabal Adans. – sabal
Sabinaria R. Bernal et Galeano – sabinária
Salacca Reinw. – salaka
Saribus Blume – saribus
Satakentia H. E. Moore – satakencia
Satranala Beentje et R. Dransf. – satranala
Schippia Burret – šipia
Sclerosperma G. Mann et H. Wendl. – tvrdosemienka
Serenoa Hook. fil. – serenoa
Socratea H. Karst. – sokratea
Sommieria Becc. – somiéria
Syagrus Mart. (incl. *Lytocaryum* Toledo) – kokosovec
Synechanthus H. Wendl. – bolka
Tahina J. Dransf. et Rakotoarin. – tahina
Tectiphiala H. E. Moore – tektifiala
Thrinax L. fil. ex Sw. – trinax
Trachycarpus H. Wendl. – trachykarp
Trithrinax Mart. – trinax
Veitchia H. Wendl., nom. cons. – ostrovnicia
Verschaffeltia H. Wendl. – barľovka
Voanioala J. Dransf. – kokosnica
Wallaceodoxa Heatubun et W. J. Baker – arekovec
Washingtonia H. Wendl., nom. cons. – palmovka
Welfia H. Wendl. – velfia
Wendlandiella Dammer – vendlandka
Wettinia Poepp. ex Endl. – vetínia
Wodyetia A. K. Irvine – chvostnatka
Zombia L. H. Bailey – zombia